

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

IX. De Sacramento Matrimonii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Magis dignum trahit ad se minus dignum. h. d.
Sanctificatum autem oleum hoc loco accipimus, non modo quod ipsum totum consecratum est, sed etiam quod est consecrato admixtum a. Postquam hucusque de his sacramentis, quae quoque modo necessitatis sunt, tractatum habuimus, reliquum est, ut de his loquamur, quae dignitatis sunt & voluntatis.

DE SACRAMENTO ORDINIS. TITVLVS VIIII.

Quid sit ordo. h. d.
Voluntatis Sacramenta sunt (ut paulo ante exposuimus) Ordo sacer, & Matrimonium. Est autem ordo, nihil aliud quam signaculum quoddam Ecclesiae, per quod spiritalis potestas traditur ordinato, de cuius speciebus, differentiis, & gradibus satis videtur superiore libro dictum esse. Vnde solum nunc restat, ut ad matrimonii materiam ordinationem vertamus.

DE SACRAMENTO MATRIMONII. TITVLVS IX.

Quid sit matrimonium. h. d.
Matrimonium b est viri & mulieris coniunctio, individua vitae consuetudinem continens, cum divini & humani iuris communicatione.

Matrimonium praecedit alia Sacramenta, ratione loci in quo in finem est, temporis, amplitudinis & mysterii. h. d.

Merito inter alia sacramenta matrimonium quoque annumerari meruit, cum ceteris loci, temporis, amplitudinis, & mysterii ratione etiam praecellat. Siquidem ab orbis primordio in paradiso a Deo ipso institutum est, ut esset omnibus etiam infidelibus commune, quod aliis minimè contigit. His illud quoque accessit, quod animorum consensus & corporum commixtio in matrimonio intercedunt, primam quidem charitatem significat, quae consistit in spiritu inter Deum & vitam animam, vel Ecclesiam: alterum vero sacrosanctum coniugium designat, quod inter Christum & Ecclesiam per incarnationis mysterium est contractum.

Quae matrimonium sunt sacramentum, fides, proles, & fornicationis reprobatio. h. d.

Consequuntur & inde praeter sacramentum, & alia bona, utputa d, fides, & proles, & quod humana infirmitas in ruina turpitudinis prona, honestate excepta coniugii, minimè leditur. Initiatum autem matrimonium sponcione, consensu ratificatur, & copula consummatur: de quibus singulari distinctius dispiciamus.

DE SPONSALIBVS. TITVLVS X.

Quid sit sponsalia, & unde dicantur. h. d.

Sponsalia s sunt futurae nuptiarum mentio, & reprobatio: & dicta sunt à spondendo, quod per se sibi invicem se futuros conjuges viri & mulieres spondent.

Sponsalia contrahuntur, verbis, literis, & consensu. h. d.

Contrahuntur autem sponsalia variis modis: utputa, ore, verbis, literis, & consensu. Re contrahuntur per modum subarrationem, vel annuli immisionem. Verbis, ut si inter virum & mulierem promissio super futuro matrimonio intercesserit, veluti altero alteri vice mutua dicente: Ego te accipiam in meum maritum, & ego te in meam uxorem: live in hunc sensum verba similia protulerint.

a Gl. for. c. quod in dubio. ext. de cons. Eccles. b In sum. 27. c. 1. s. c. sicut extr. de presump. c. C. debetum. extr. de bis. d. c. omne. 27. q. 2. e. Constat. 30. q. 2. gloss. i. a. licet. raris. de trans. Epist. f. Cap. penult. extr. cod.

Literis, ut cum absentes inter se de futuris nuptiis per Epistolam pacificentur: quod ipsum & per nuncium, vel procuratorem fieri poterit.

Procurator ad contrahendum matrimonium non potest substituere, nisi hoc habeat in mandatum. h. d.

Procurator a tamen ad hoc specialiter constitutus, ob magnum, quod ex facto tam arduo posset periculum imminere, alium substituere non poterit, nisi hoc eis specialiter commissum fuerit.

Si duo impuberes, quorum prudentia non supplet aetatem, & qui pubertati non sint proximi, vel etiam alter tantum sit impubes, per verba de praesens matrimonium contraxerint, talis contractus resolvitur in sponsalia de futuro: & ex eo inducitur iustitia publica honestatis. h. d.

Contentu b contrahuntur sponsalia: ut cum pubes & impubes, vel duo impuberes, non proximi pubertati, & in quibus aetatem prudentia non supplet, matrimonium per verba contraxerint de praesenti. Licet enim verba in praesens matrimonium sonent, iuristam interpretatione in sponsalia de futuro resolvuntur. Quo casu dicta sponsalia, licet contrahentes matrimonium celebrare intenderent, conjugium, quod ab initio aetate impediens, ut matrimonium non tenuit, per adventum pubertatis minimè convalescit, nisi per carnis copulam subsequatur, vel alium modum contrahentes cum eisdem perseverantia voluntatis, ad pubertatis tempora pervenisse evidenter constiterit: per dictum tamen contractum, qui valuit ut potuit, non sicut agebatur, publice honestatis iustitia censetur inducitur.

In re denominanda potius effectum attendimus, quam modum. hoc dicit.

ET ideo hoc casu consensu contra sponsalia dicitur: quia, si verba spectes, non sponsalia, sed ipsum matrimonium contractum videri poterit. Consenserunt autem iura eos, qui, cum non possent conjugium de facto contraxerunt, voluissent etiam in casu quo possent, contrahere: ideoque saltem, ut sponsalia, valere conventionem. Sponsalia contrahuntur tripliciter, pure, & sub conditione: & qui contraxerunt sponsalia pure, compellendi sunt etiam matrimonium contrahere, & consanguinei contrahentium non debent cum ipsis contrahentibus contrahere. h. d.

Verus contrahuntur sponsalia, aut pure, aut adjecta die, aut sub conditione. Pure s, ut cum vir & mulier se invicem futuros conjuges pollicentur. Et hoc casu nullus consanguineorum aliquo pacto alterum ex contrahentibus matrimonio sibi copulare poterit: imò qui contraxerunt, ut se invicem recipiant, & mutua conjugali affectione pertractent, moneri, & nisi rationabili causa obstitit, Ecclesiastica censura compelli poterunt.

Si per contrahentem sponsalia in diem, non fuisse quò minus matrimonium contraheret intra terminatum, eorum alia postmodum matrimonium contrahere poterit. h. d.

Des adicitur sponsalibus cum quis intra certum temporis spatium aliquam se ducturum in uxorem convenit: in qua specie, si per eum non fiteatur, quò minus intra praefixum terminum cum eadem matrimonium contraheret, liberè ad nuptias alterius transire poterit.

Sponsalia contrahuntur sub conditione, evanescent conditione deficiente, nisi ab ea recessum fuerit. h. d.

SVB conditione celebrantur sponsalia, cum quis, si quid fiet vel contigerit, nuptias se contracturum pollicetur: veluti si dictum fuerit, Ego d te in uxorem accipiam, si centum mibi dederis: aut, si pater meus consenserit, quibus conditionibus deficientibus, ad matrimonium quis compelli non poterit, nisi consensus de praesenti, aut carnalis sit inter eos commixtio subsequuta, cum his casibus à conditionibus recessum videatur.

a Ca. si. de procur. in 6. b Ca. 4. idem. de despons. impub. in 6. c Ca. 2. & c. ex literis. cl. secunda. ext. co. lit. d C. de iur. & cap. per rui. ext. de conditio. appo.